

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Athanasij electio & ordinatio peracta est in synodo apud Alexandriam habita, juxta postulationem civium. Probatur ex epistola encyclica Episcoporum Ægypti, quæ extat apud Athanasium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ret civium animos Episcoporum iudicio, ejus mentio omiffa est in canonibus, relicta in re- rim consuetudine jam recepta de tractatu electionis habendo cum clero & plebe civitatis. Ius itaque Episcoporum canone firmatum est. Quod pertinet ad populum, consuetudini relictum est. Iudicium porrò, cujus meminit synodus Laodicensis, exercebatur in dispungendis eorum meritis qui proponebantur vel à clero vel à populo civitatis, vel etiam à singulis Episcopis, quæ discussio verbo juris *ἀνακρισις* dicitur. Pronuntiatio verò illius iudicij, quo renuntiabatur antistes, dicebatur *ἀφροξίς*; ut apud Gregorium Nazianzenum orat. XIX. & alibi.

V. Ceterum hæc synodus ex omnibus Episcopis provinciae constare debebat, vel saltem ex tribus præsentibus, qui electionis negotium agebant, iudicioque suo quis præficiendus esset decernebant. Quod obtinebat, quoniam abentem consensum scripto dabant rebus gerendis, & tres illi cum Metropolitanis auctoritate omnia agebant; qua cessante, omnia fuissent irrita, ut docent canon Nicænus IV. & VI. & canon XI. X. Antiocherus. Enimvero si dissidium aliquod inter Episcopos de præficienda persona disceptantes accideret, sententia plurimorum potior erat; quemadmodum decernit canon sextus Nicænus, & XI. X. Antiochenus.

VI. Synodus autem ista habebatur in civitate sedis vacantis, ut dixi, ne clerus & populus civitatis arcerentur à communione electionis: qui testimonium tamen ferre debebant de persona eligenda, & desideria sua proponere, repulsam quoque dare, si utilitati ecclesiasticæ id expediret. Testimonij ferendi ab aliquo necessitas insinuat in canone Laodicensi, qui præcipit probata per longum tempus conversationis viros ad episcopatum esse promovendos. quæ probatio rectè institui non poterat nisi adhibitis ex Ecclesia & plebe testibus.

CAPVT IV.

Synopsis.

I. Athanasij electio & ordinatio peracta est in synodo apud Alexandriam habita, iuxta postulationem civium. Probatur ex epistola encyclica Episcoporum Ægypti, quæ extat apud Athanasium.

II. Probatur item ex Athanasio electionem illic debere fieri ubi est copia cleri & populi præsentis, id est, in civitate sedis vacantis.

III. Ex eo autem capite validè Constantium Imperatorem & Arrianos exagiat Athanasius, quòd Gregorium sibi superposuissent ignotum populo repug-

nanti, seque expellerent populis gratissimum. Scribit ergo id tentari adversus Apostolorum traditionem & antiquos Ecclesie mores.

IV. Eandem canonum violationem in eadem causa Athanasij graviter Arrianis exprobrat Papa Julius. Ex quo colligitur necessarium esse cleri populi que consensum in constituendo Episcopo.

V. Tum, Episcopi institutionem à provincia Episcopis in ipsa Ecclesia fieri debere, & promovendum à clero ipsius Ecclesia petendum.

VI. Invenitur mentio epistola Concilij Nicæni ad Alexandrinos.

VII. Ex Constantini rescriptis patet quam Episcoporum partes fuerint in electionibus, quam verò plebis.

VIII. Eadem praxis confirmatur aliquos exemplis illustribus ex antiquitate.

IX. Probatur etiam ex controversia de episcopatu Ephesino, quæ agitata est in Concilio Chalcedonensi, Eusebium Episcopum Ancyranus in eodem Concilio dixit habendam provincie synodum in civitate cui ordinandus est Episcopus.

X. Decretum fiebat à Clericis & civibus; quo à Metropolitano petebatur Episcopi ordinatio, aut ejus qui à civibus designatus esset, aut alterius qui esset idoneus, arbitrio Metropolitanis cum sua synodo.

I. **S**ED ne conjecturis solum niti videamur, utrumque probabimus illustribus exemplis electionum actarum post synodum Nicænam. Docebimus itaque & synodum habitam in civitate sedis vacantis ad electionem ordinationemque faciendam, & exploratam prius cleri atque populi sententiam.

Nullis poterat magis patere synodi Nicænae sententia quam Ægyptiis Episcopis qui paulò post peractum Concilium Athanasium ordinarunt. Illi verò in sua encyclica, quæ habetur in apologia secunda Athanasij, testantur omnem multitudinem populùmque Ecclesie catholice in unum coactum, quasi in speciem unius corporis & animæ, clamoribus vociferationibusque postulasse Athanasium Ecclesie Episcopum dari, idque publicis votis à Christo experitisse, nosque ut faceremus, inquit illi, per multos dies & noctes iurejurando obtestatos fuisse; cum interea nec ipsi ab Ecclesia discederent, neque nobis discedendi facultatem permitterent. Infra: Porro quod nostrum plerique ipsum sub omnium oculis exclamationibusque Episcopum creaverint, nos ipsi testes fide digniores sumus iis qui absuerunt & mentiuntur. ὅτι πάντες ἰδοὺ πληθὺς ἐστὶν ὁ λαὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὡσπερ ἐκ μιᾶς ψυχῆς ἑσθμασίου σωματικῶς ἀπόθεν, ἕκαστος αἰλουῦντες Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον τῆς καθολικῆς. τοῦτο ἡμεῖς δημοσίᾳ τῶν Χριστῶν, ἔ τοῦ ἰοῦ ἡμᾶς ἄρχιστον ποιῆν ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἔ νύκτας, μήτι αὐτοὶ τῆς καθολικῆς ἀφιστάμενοι, μήτι ἡμᾶς ὑπετίθεσθαι ἀφιστάμενοι ὑπὸ τῶν πάντων ὄλων ἔ βολαίς, μαρτυρῆσαι πάντων ἡμᾶς ἀξιοπιστοῦσθαι τῶν ἐπόντων ἔ ἰουδο-

ιδίαν, οι χειροτονήσαστες. Vnde patet synodum Episcoporum habitam fuisse Alexandriae, & electionem ordinationemque ab iis factam juxta postulationes civium. quod licet, ut in canone Nicæno, significatur dictione χειροτονείν.

II. Extat Athanasij in epistola ad orthodoxos querela de Gregorio sibi viventi per vim ab Arrianis subrogato in sede Alexandriae, cujus invasionem ex eo quoque probat, inter cetera, quod ejus electio peracta non fuerit juxta formam canonum, quae debuisset fieri καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κληρικοῖς καὶ τῷ Πάτρῳ ἡμῶν συναρχιεπίσκοπῳ καὶ τῷ πνεύματι ἁγίῳ καὶ ἀποστόλοις. Mox: παρόντων ἁπλῶς αἰτησάντων λαῶν καὶ κληρικῶν: juxta canones ecclesiasticos & Pauli dictum: congregatis populis cum spiritu constituendum, cum Domini nostri Iesu Christi potestate. Mox: populis & Clericis qui poscerent praesentibus. En locum electionis, scilicet ubi est copia cleri & populi praesentis, id est, civitas sedis vacantis. Praeterea clerus & populus congregari debent cum Episcopis qui de successore tractant, & eorum spiritu esse conjuncti, id est, ab eorum judicio pendere, illisque decernentibus obsequi. Alludit hoc loco ad locum Pauli 1. Cor. 5. ubi congregatis Corinthiis cum spiritu Pauli excommunicatur incestus reus ille, quam loquendi formulam eleganter trahit ad explicandam Episcoporum & populi consensionem ad constituendum novum Episcopum.

III. Eandem Constantij & Arrianorum vim eleganter exagitat in epistola ad solitariam vitam agentes, docetque illos & Apostolorum constitutionem & antiquos Ecclesiae mores constituendi Episcopos evertisse, quod Gregorium ignotum populo repugnantem cum minis & manu militari obtruderent, & Athanasium expellerent populis gratissimum. οὗτος ἐπενόησεν ἀλλοιωσάτω νόμον, ὡς ἑλάνων ἰδίῃ κρεῖς διὰ τῆς ἀποστολῆς διατάξιν, καὶ τὸ ἐκκλησίας ἀλλὰ ἄλλαν εἶναι, ἐκ χειρὸν αὐτοῦ ἑπινοήσας πρὸς τὴν χειραρτέωσιν. ἐξ ἄλλων ἢ τῶν πατρῶν, ἐπεὶ πέντε κληρικῶν μόνων, καὶ πρῶτον ἑπινοήσας ἀπέστειλε, πρὸς τοὺς μητέροντας λαούς, ἐκ αὐτῆς γνώσεως ἢ πρὸς τοὺς λαούς, οὐκ εἰσὶν φέρουσι τοὺς ἀπειλάς ἐκ τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς χειρῶν. Hic (Constantius) excogitavit quo pacto legem alteraret, dissolvens Domini constitutionem per Apostolos traditam, & mores Ecclesiae immutans, novumque excogitans constituendorum Episcoporum modum. Ex aliis quippe locis, & quinquaginta mansorum intervallo distitis, ad populos nolentes cum militibus Episcopos mittit, qui loco justitiae quae de illis esset apud populos, minas & liceras ad judices deferunt. Ex quo testimonio habemus disertè juxta Apostolo-

rum instituta & mores Ecclesiae praeficiendum Episcopum notum esse debere populis, atque gratum, nec invito illis & repugnantibus per vim obtrudendum. Etenim, ut in eadem epistola monet Athanasius, amari non potest à populis ille quem nolunt, nec ei credere liberos suos possunt *cujus nec vitam nec conversationem nec prorsus quis est norunt, & τὸ βίον, & τὴν ἀνατροφὴν, & τὸ ἐστὶν οὐ γνώσκουσιν.*

IV. Graviter eandem canonum violationem Arrianis Gregorium obtrudentibus exprimat Iulius primus Pontifex Romanus apud Athanasium in apologia secunda, iis verbis quae jura ecclesiastica infracta ostendunt, non solum in expellendo Athanasio, sed etiam in constituendo Gregorio, qui nec ab Episcopis, nec à Presbyteris, nec à populo postulatus esset, nec illis cognitus, nec apud eos baptizatus, quae docent cleri populique consensum necessarium in constituendo Episcopo. Ποῖος καὶ ἀνὸς ἐκκλησιαστικός, ἢ ποῖα πατριάρχης ἀποστολικὴ τοιαύτη, ὅσοι εἰρηδύοντες ἐκκλησίας, καὶ ἐπινοήσαντες τοσούτων ὁμοίων ἐχόντων πρὸς τὸ ἐπίσκοπον ἢ Ἀλεξάνδρειας Ἀπενδύσαν, ἀποσταλέως Γρηγόριον, ἔξενον ἰδίῃ τῆ πόλεως, μήτε οὐκ ἐκκλησιαστικῶν, μήτε γνωσθέντων τοῖς πολλοῖς, καὶ αἰτηθέντων ὡς ἀποδοτέρας, καὶ τὰ ἑπινοήσαντες, καὶ ὡς λαῶν. Qualis est ecclesiasticus canon, aut qualis hujusmodi apostolica traditio, ut in pace agente Ecclesia, tantisque cum Episcopo Alexandriae Athanasio concordantibus Episcopis, Gregorius mitteretur à civitate quidem peregrinus, nec ibi baptizatus, nec multis notus, nec à Presbyteris, nec ab Episcopis, nec à populis postulatus?

V. Quae autem eodem loco verba subjunguntur, docent institutionem à provincia Episcopis in ipsa Ecclesia fieri debere, & promovendum à clero ipsius Ecclesiae peti. οὐκ εἶδει ἢ κατὰ τὴν ἐπίσκοπον ὡς ἀνεπίσκοπος καὶ ὡς ἐκκλησιαστικῶν κανῶν ἡγεμονία, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς ἢ ἐκκλησίας, ἀπ' αὐτῆς ἢ ἱερατικῆς, ἀπ' αὐτῆς ἢ κληρικοῦ, τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπινοήσαντες εἶδει κατὰ τὴν ἐπίσκοπον, καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἀνεπίσκοπος καὶ ὡς ἀνεπίσκοπος. Constitutionem adeo illegitimè & praeter canonem ecclesiasticum fieri non oportebat; sed in ipsa Ecclesia, ex ipso sacramento, ex ipso clero, qui in provincia sunt Episcopos oportebat constituere. His verbis respicit & explicat canonem illum quartum Nicænum de quo agimus.

VI. Possem Concilij Nicæni epistolam ad Alexandrinos adducere; qua statuitur ordinatum à Meletio Episcopum obeunti catholicae partis Episcopo in eadem civitate substitui posse si populus eum eligat, idque decreto suo confirmet Alexandrinus Episcopus. Sed isto loco non agitur de libera